

1 Riskialttiissa perheympäristössä elävä lapsi tarvitsee aikuiskontaktia

Riskitekijöitä

- kodin riitaisa ilmapiiri
- arjen ennakoimattomuus
- turvattomuus
- rutiinien puute
- pelko

Riskialttiissa olosuhteissa kasvava lapsi tarvitsee ympärilleen aikuisen, joka

- kuuntelee ja on läsnä,
- toimii johdonmukaisesti ja
- on luotettava ja johon voi myös muodostaa luottamuksellisen suhteen.

4 Varjomaailma-sarjakuvan käsittely oppitunnilla

Valmistautuminen

- Lue sarjakuva.
- Pohdi, mitä kysymyksiä tarina sinussa herättää.
- Millä tavoin sarjakuvaa voi käsitellä juuri sinun luokassasi.

Esimerkki oppitunnin kulusta:

Kerro oppilaalle, mistä on kysymys:

”Jaan teille kohta omaksi sarjakuvan. Sarjakuva kertoo siitä, mitä lapset tuntevat ja kokevat silloin kun aikuiset käyttävät alkoholia. Sarjakuvan lopussa on myös tietoa siitä, mitä voi tehdä, jos vanhemmat juovat liikaa. Joitakin lapsia vanhempien juominen huolettaa päivittäin. On tärkeää, että voimme tänään puhua tästä asiasta, vaikka se ei kaikkia henkilökohtaisesti koskekaan.

Luemme ensin sarjakuvan rauhassa läpi. Sen jälkeen keskustelemme siitä, millaisia ajatuksia se herättää. Voit puhua omista kokemuksistasi jos haluat. Muuten keskustelemme vain sarjakuvasta ja siinä olevista

2 Mitä lapselle kuuluu?

Merkkejä siitä, ettei kaikki ole hyvin:

- Oppilas kertoo päihdekokeiluistaan, väkivallasta tai vaikeuksista kotona.
- Oppilas on erityisen väsynyt ja/tai levoton.
- Oppilaalla on keskittymisvaikeuksia.

Pelkkien ulkoisten merkkien perusteella on haitallista tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Arvailun sijaan kannattaakin kysyä, mitä lapselle kuuluu. Opettajalta saatu viesti kiinnostuksesta ja välittämisestä voi olla lapselle merkittävä tuki.

henkilöistä, emme kenestäkään tunnetusta ihmisestä.

Jos jokin tunnilla käsitelty asia jää mietityttämään sinua, voit tulla juttelemaan kanssani. Voit myös käydä keskustelussa jonkun toisen opettajan, terveydenhoitajan tai kuraattorin kanssa. Jos haluat jutella nimettömästi sellaisen aikuisen kanssa, joka ei tunne sinua, voit soittaa vaikkapa Lasten ja nuorten puhelimeen tai kirjoittaa nettipalveluun. Näiden yhteystiedot löytyvät sarjakuvan lopusta.”

- Lämmittelyleikki
- Aikaa lukea sarjakuva
- Keskustellaan sarjakuvasta, voidaan jutella mm.

- henkilöistä ja hahmoista
- juonesta
- käännekohdista
- loppuratkaisusta

Tarkempia kysymyksiä:

- Millainen tunnelma sarjakuvassa oli?
- Mitä uskot tarinassa tapahtuvan seuraavaksi? Olisiko se mielestäsi oikea ratkaisu?
- Mitä toivoisit tarinassa seuraavaksi tapahtuvan? Millainen olo lapsille silloin jäisi? Mikä olisi eri tavalla kuin nyt? Miksi se olisi lapsille tärkeää?

3 Mitä opettaja voi tehdä? Mitä koulussa voidaan tehdä?

Lasta voi auttaa, vaikkei vanhemman päihteidenkäytössä tapahtuisi mitään muutoksia.

- Kirjaa ylös havaintoja lapsesta, josta olet huolissasi.
- Keskustele havainnoistasi ja huolestasi muiden kanssa.
- Puhu oppilaan kanssa, anna aikaa oppilaalle.
- Ohjaa lapsi tuen pariin jos olet hänestä huolissasi, syystä tai toisesta.

Kouluympäristössä tärkeimpiä auttavia tahoja ovat terveydenhoitaja, kuraattori ja koulupsykologi.

- Lisää tietoa auttavista palveluista löydät tämän kortin kääntöpuolelta.

- Mikä toi toivoa Hillen ja Ilpon tilanteeseen?
- Mikä tai kuka auttoi lapsia selviytymään vaikeasta tilanteesta ja kipeistä tunteista (mm. pelko, häpeä, huoli vanhemmista, viha, suru)

Mahdollisia työskentelytapoja luokassa

- Keskustelu koko luokan kesken
- Keskustelut pienryhmissä ja purku yhdessä esimerkiksi ryhmätyönä, jossa ajatukset kerätään julisteelle
- Oman tarinan kirjoittaminen/piirtäminen
- Draama/ilmaisu
- Purku

Mistä lapsi voi saada apua?

Peruspalvelut: koulun oppilashuolto, terveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi

Nuorisoasemat: A-klinikkasäätiön palvelut paikkakunnittain osoitteessa www.a-klinikka.fi/yhteystiedot/kaikki.html

Anonyymit auttamispalvelut verkossa/puhelimessa:

- www.varjomaailma.fi – A-klinikkasäätiön Varjomaailma-verkkopalvelu lapsille ja nuorille
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja nuorten puhelin ja netti
 - **0800-120 400**. Normaalit päivystysajat ovat maanantaista perjantaihin kello 14-20 ja lauantaista sunnuntaihin kello 17-20. Puhelu on soittajalle ilmainen. Päivystäjät koulutettuja, vapaaehtoisia aikuisia.
 - www.mll.fi/nuortennetti – Nuortennettiin tullessiin kirjeisiin vastataan kahden viikon sisällä. Palvelu vaatii rekisteröitymistä nimimerkillä.
- www.helppimesta.fi – mm. "Kysy meiltä"-palvelu, jossa nuorten kirjeisiin vastaa aikuinen, ja Alateenin ylläpitämä chat-palvelu.

Lisää auttavia palveluita osoitteessa www.lasinenlapsuus.fi/apua

Lastensuojeluilmoitus

Lastensuojeluilmoitus on helppo ja tehokas keino ilmaista huolesi sosiaalityön ammattilaisille.

Tarkemmat ohjeet lastensuojeluilmoituksen tekemiseen löydät osoitteesta www.lastensuojelunkasikirja.fi.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän kanssa voi aina myös käydä konsultatiivisen keskustelun, jossa ilmaistua huolta lapsesta ei kirjata lastensuojeluilmoitukseksi.

Avuksesi tuokion suunnitteluun ja toteutukseen

www.lasinenlapsuus.fi/opettaja

Lämmittelyleikkejä:

www.mll.fi/nuortennetti/tukarit/leikkiasema/

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Ehkäsevän päihdetyön projektissa on tuotettu laadukas aineisto tukioppilasohjaajille:

www.mll.fi/projektit/ehkaiseva_paihdeyto/lapselle_selva_elama_2007_lase/